

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 pesseta; Un número, 3 cèntims.—Surts el divendres ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 pesseta trimestral; Extranjer, 1—

LA ROMERIA A LA SALUT

Calenta encara las castanyas que 's menjaren los pelegrins de la mare de Deu del Camp, ja han lograt ferne nova collita pels mateixos carrers de Figueras en altre romeria a la veremare de la Salut.

Lo 21 de Maig era 'l dia destinat, com ja teniam dit en La TRAMONTANA, a rebre la segona ventada dels liberals ampurdanesos; mes com Deu tot ho fa be, pera salvarlos sens dubte de un cataclisme pitjor, va abocar desde 'ls núvols la gibrellada celestial i 's va agualir la festa.

Trasllada la manifestació al dia 31 del mateix mes, 6 sia al dímar de la setmana passada, al so de las mateixas campanas que tocavan a somament quan los carlins volian acostarse a Figueras l' any 74, sortiren una quarantena de crachs-católichs i 5 ó 6 tartanas rublentas de carn de ploma, bestia de pel i capellans, gemenant i cridant pel camí tot mirantse 'ls camps d' aulals, com si tinguessin ganas de menjarse l' corporal abans del espiritual.

Arribaren tranquils a la Salut, y després de fer durant lo dia moltas bromas místicas y varlos techs, que no tenien res de penitencia las unas ni de dejunis los altres, s' encaminaren de retorn cap al lloch d' abont havian sortit aquell matí.

Al arribar a Figueras foren rebuts ab gran entusiasme, ab lo corresponsent coro de xiulets y /fuera! de costum, encomanantse piadosament a las camas los pelegrins apretant a corre pitjor que si 'l mateix gos de Sant Roch volgués mossegarlos las pantorrillas.

Tornan a reunirse alguns salustistas a la plassa de la Constitució, tot fent via cap a la iglesia, proban de fer sortir alguns cantis mistichs en forma de brams d' ase d' aquellas boquetes d' àngels donats de baixa. Xibarrí y xiulets en augment.

S' acostan al corral. Entren los pastors y 's que 's seguésen, movent tots plegats las orellas ab mes desconfians que 'l ruc d' en Cirers, al sentir aquells crits per ellas tan poch satisfactoris.

Al ser díns tenen de tancar la porta pera de tenir l' entusiasme del poble, y comensa llavors desde fora una serenata ab acompanyament de cops de roch a la porta de la parroquia que n' hi havia pera atipar a qualsvol carca-mal.

A lo millor surt un tal Carandell, aquell que en lo xibarrí místich del 11 d' Abril havia cridat /Viva Carlos VIII. que es aquell que 's rita a Cristo y sa mare y que es capàs de vendreis al mateix Deu que l' ha fet si a bon preu li paguessin, y ab un tallant de bacallaner a la mà ferreix gravement a tres joves indefensos y fuig corrent per no trobarse cara a cara ab la indignació dels demés.

Lo carca Carandell està pres, lo qual ha sigut per ell una gran ganga, puig de no haverse fet

aixis es fácil que 's figuerench li haguessin de tal modo cantat las quaranta, que may més se hagués vist trunfo.

Los llanuts tancats tingueren de sortir de la iglesia d' un en un y acompanyats de civils y municipals, puig que d' altre modo hauria sigut fácil que al tornar de la Salut s' haguessin trobat ben malats.

Un altre detall: 'ls portas del Centre Catòlich, lloch abont s' organisan las manifestacions que promouhen tots aquestos xibarris, foren ruixadas ab petroli y 's creu que s' hi anava a calar foc.

A la tercera va la vensuda. Vinga un' altra intentons carco-romeresca, y no queda un sol carlí pera constarbo en tot l' Ampurdà.

CLERJOTADA

Lo dissapte passat portaren alguns diaris de Barcelona (los més reaccionaris, naturalment, un remiit en que hi constava la retractació de un feligrés que escrigué una carta que publicà La TRAMONTANA lo mes de Janer d' aquest any, y que ara confessa /si us plau per l'ors) dit feligrés lo que han volgut ferll dir alguns ensoñanats.

Se tracta d' aquell celebre rector de Sant Llorens d' Hortons, y d' un no menos celebrat assumpto que tenia relació ab duas nenas a las que 'l citat reverent—deya 'l feligrés arrepentit—va ferlas pujar al campanar y allí va ensenyarlas, una mena de manera de botons que contan que no eran de banya ni de llautó.

Com La TRAMONTANA sab sempre abont geu la llebra y quan publica un escrit ja té compte en lo que 's fa, pera que 's teneja lo espontánea que ha sigut aquesta retractació, donem a nostres llegidors los següents detalls:

1.ª Grans influencias de monjas, capellans y otras personas per l' llatí, sembraren l' espant en la família del amor d' aquella carta, y sobre tot entre sa esposa y fills.

2.ª S' espontaniaren d' una tempestat de familla pera fer escríre una carta al peccador demanant perdó particularment al citat rector d' Hortons, baix promesa de que tot aixis s' hauria acabat.

3.ª Quan se tingué la carta particular ab ella se persegui al autor, y dita carta particular fou entregada caritativament al advocat acusador a nom del caritatiu y piadosó rector d' Hortons, qual carta, que inutilitava la defensa del feligrés, ja procesat pel citat reverent, fou lo precicós talisman para obtenir la espontánea retractació (?) del acusat, publicada 'l derrer dissapte.

4.ª L' acusat no es autor si n' OUA COMA del escrit de retractació publicat pel Correu Catalá y altres cleriodichs per l' llatí, ni ha fet res més que firmarlo... espontáneament.

Ab aquestos antecedents que donem al pú-

blich, y ab molts d' altres que tenim en cartera, Esperem que s' ocupi del assumpto algun periòdich carca, Lo Bram de la Patria per exemple, pera posarlos a tots plegats las peras a quarto.

Y sápigun, per lo que puga interessarlos, que ara tindran de veures las caras ab la redacció de La TRAMONTANA, que es bon xich més dura de pelar que 'ls feligrés d' Hortons, y contra la qual no hi valen las intrigas de faldillas y sotanas que ab tant d' éxit han esgrimit contra l' arrepentit autor d' aquella correspondencia, que creu avuy lo mateix que creya quan va escriurela.

(Qué s' hi vol jugar, mossen Pau d' Hortons, que no es capàs d' intentar cap procés contra nosaltres?)

Apa, maco. N' hi pago cinch cèntims del Priorat si ho prova.

CARTA DE FORA

Sant Martí de Provensals, 2 de Juny.

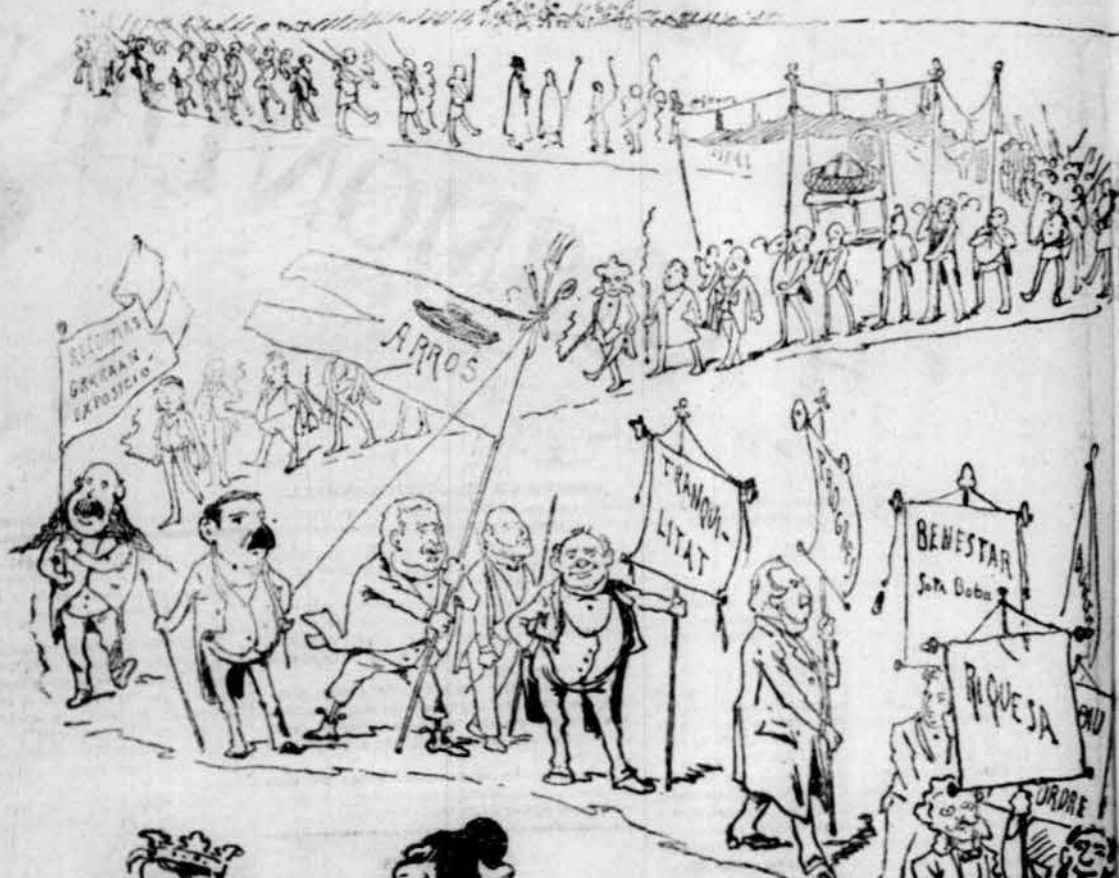
Sr. Director de La TRAMONTANA.

Molt senyor meu: ja que vosté en son acreditat setmanari destina una secció pera anotar totas las farsas capellenescas, espero que donarà compte d' un fet succehit dintre la iglesia de Santa Maria del Taulat, de Sant Martí, fet que proba fins a quin punt calsan de moralitat los que volen ser successors d' aquell que, després d' arrostrar ab resignació totos los ultratjes, de sufrir ab santa paciència totos los càstichs, morí heroicamente clavat en una creu en la montanya del Calvari.

Passém donchs a fer historia. Li tind de dir, estimat Director, que en aquesta barriada del Taulat hi tenim un vicari que no 'ns lo mereixem, puig que son tan numerosos los escándols que ha donat, que ha passat a ser la rissa de la quixalla.

Fa tres ó quatre mesos (no estich segur de la fetxa) que pegá una bofetada dintre la iglesia a un jove que, formant part de la comitiva d' un casament, va tenir la desgracia, durant la cerimonia, d' escapari 'l riure. Seria llarch si minuciosament l' enterés de totas las obras piadosas que 's han realitad durant lo temps (uns deu mesos) que 'l tenim desempanyant lo seu càrrech; pero no passaré sens relatar lo succehit lo diumenje prop passat, per ser aquest l' objecte que m' ha mogut a escriureli aquesta carta.

Lo diumenje 29 del l'passat Maig, dihent la missa primera mossen Enrich, que aquest es lo nom de nostre héroe, se girá d' esquena al altar y participá a las ovellas que estavan presents que per lo dia primer de Juny se comensaria la festa del Sagrat Cor de Jesús. Vingué la missa

La que va per fora.

La que va per dintre.

que tenia de dir lo senyor rector interi, y aquest, girantse de cara als feli-ruchs, tingue per convenient dirlos: « Estimats germans: lo que ha predicat aquest mati mossen Enrich queda desfet, per no haverli manat ningú. Aixís es que no s' farà lo que ell, per si mateix, ha publicat.»

Aquí va ser la bona. Mossen Enrich estava confessant en aquell moment a una penitenta, y sentint lo que'l jefe de la parroquia deya, pegá brinco deixant la dona a mitj ferho, y no respectant á son superior, crida boig de rabia: «Donchs se farà.» L' un que sí, l' altre que no, varen donar un escándol de pare y molt senyor meu devant del remat de llanuts que van á la iglesia i que per cert diuhen que estava plena pera pendre bons consells. A no ser lo genit un poch més pacífich del superior, fins haurian arribats á pegarse.

Diuhen alguns (encara que no ho sé del cert) que passadas aquestas rahons lo célebre vicari se n' aná á la rectoria i digué á la majordona que no li desfes lo xocolate, puig que se n' avava y pénédrá al convent de las monjas que hi ha allí al mateix devant.

Aquí té, Sr. Director, un fet escandalosissim y que'l pot donar com á cert de la mateixa manera que li dich.

Disposi de son atent servidor —G. J.—

Fassin lo favor de tindre un xich més de paciencia los que ns han enviat cartas y notícias de fora d' assumptos capelluts.

Lo poch espay de que podém disposar en aquest número sobradament los explicará nostra tardansa en donar curs á sos escrits.

Donant gracias á tots, las debém en primer lloch als varios que de Figueras nos han proporcionat detalls de la última barrabassada carcuda d' aquella sempre liberalissima ciutat.

TRAMPAS Y TROMPAS

Ara que el Corpus astém que es de trampas la diada, també en ella celebrém dele trompas la gran festada.

Trampas se fan al país ab tractats y ab eleccions, que me'l posase en un tra sense deixarli pantalons; y entretant nostre govern, veient com lo país calla, li diu:—Si Donchs sera etern lo no deixaria una maila; ¡'acomodas del que faig sense veure que' enganyon aista donchs, sense empangar, te suctio'l such y l' escanyo.— ¡Y no es ben trompa'l país si tals trampas no prevén! donchs no será may felis si del tot no se las tra.

Avuy los rems industrials fan trampas á tort y á dret, portant ab ellas molts mans al comprador, que tant pert. Mas lo busiell está en que aquest ja las enteni, y may dia res; per qué ho fat perquè es un trompa decent.

Ja sabéu que 'ls jochs de mans son una trampa escabada; ¡donchs de jochs se n' fan ja tanta avuy á la descarada!.. Hi ha escamotejador sangonera del país, que 'ns cambia lo color de la pell, si aixó es precia. Y'l poble calla y aguanta lent de trompa y de mussol, y morintse de carpanta estirat de pensa si sol.

Quánas trampas avuy dia porta la dona al demunt y sembla estrany; ¡qui ho diria! fa tax bo y bonich conjunt! Pero comenseli á trets monyo, pira y polisson, y se farà fístich de veure quell cos tan repalón. Donchs be, pregunto ara: ¡no ho veu aixó'l seu marit! ¡doncha per qué vol que á la cara hi porti tant de tonyil! Per qué comporta que sigui se muller un figuri, que vejanta tothom rigui com m' ha fet ja riure á mitj. Es que'l marit es un ase, ó es un trompa, més ben dit, que no sab cuydar se cosa... ¡pelado, pobre marit!

¡Y cuántas trampas trobariam! ¡quántas trampas hi ha en lo mont!

pero may acabaríam y las trampas trampas son. Puig si engogan se 'l guanya per queixarnos com mussols, quedín las trampas á Espanya pels trompas dels espanyols.

JOAQUIN ARAE RAMALL

Aquesta setmana nos ha passat per la barretina la idea de donar una lamina de duas planas, y aquí la tenen.

Ja que 'ls polítichs que 'as governan sempre prometen y may donan, nosaltres, pera ferho al revés d' ells, doném sens haver promés.

En tot tenim de diferenciarnos los que paguém al Estat dels que d' ell cobran.

Estém en plena octava de Corpus. Qui no conequés lo amichs que som á Barcelona de seguir la costum y la moda, se pensaria que aquesta es una ciutat habitada per més llanuts que personas.

Mes no creguin tal. Aquí igual se va á veure per la Rambla 'l Carnestoltes que las professons, puig tractantes d' espectacles d' arrós no sembla sino que tots siguém germans d' en Fonrodona.

Si s' poguessin suprimir la broma y la gatzara d' aquestos espectacles, veuriam com los mateixos pendons que van á la professó reben-tarian de fástich.

Tal es la pietat dels més fervorosos penitents d' avuy.

Lo Sr. Rius y Tauler diuhen que honorará'l pengó més lliuhit de las presents professons.

Suposo que'l gegant dels gegants no tocará las trampas pera veures conduhit com la custodia, puig si ensogeués ab qualsevol primera pedra podria anarsen de bigotis y pendre mal á las patillas...

Ab lo qual podria destruhirse lo més hermós monument de gloria de nostras venerandas tradicions municipals.

Lo disapte passat se celebraren á Barcelona varias sessions necrológicas recordant lo 5.º aniversari de la mort del inmortal Garibaldi, que tingué lloch lo dia 2 de Juny de 1882.

Varios representants de las colonias italiana y francesa y alguns de societats lliure-pensadores se reuniren en los salons de La Luz la tarde del diumenge y celebraren una sessió magna en honor del héroe de Marsala.

A Sans també va ferse lo mateix, y en varios altres punts igualment, regnant en tots las més simpáticas corrents de fraternitat universal entre 'ls espanyols, italians y francesos que en armonió conjunt acudiren á celebrar aquesta festa liberal y revolucionaria.

Aquel célebre coronel Oliver que's feu tan célebre atropellant traballadors per Andalusia ab excusas de la Má Negra y bastonejant estudiants quan lo derrer conflicte universitari de Madrid, acaba de ser condemnat, en un judici de faltas, á varios dias d' arrest y multa, junt ab sa filla y son gendre, per cert escándol promogut per dita familia en plena via pública de la vila del os.

—'Qué inmorels son!—prou diria lo gent d' ordés y de dinda si no's tracta d' un usala, y ara diu:—Fait sobe manie per començar ab encés.

En lo judici de faltas promogut pels escándols de la familia del coronel Oliver, lo defensor del gendre ha demanat que l' assumpto passés á primera instancia, per entendre que'l sogre havia comés «tentativa d' assassinat.»

Y lo que son las cosas. Ni quan lo de la Má Negra ni quan lo de la Unniversitat de Madrid tingué va tenir ocasió de dir tal cosa, devant de juje, del coronel Oliver.

¡Com se coneix que Espanya es lo país dels vice-verzas!

Fa vuyr dias que en casi tots los diaris locals se troban interessants notícias sobre 'l color dels vestits dels gegants.

La gran missió de la premsa queda aquí patentizada per la estatura dels personatjes objecte de sas notícias.

Al jefe de Seguretat de Sevilla li han robat lo bastó de mando.

Al personatje no se l' han emportat los lladres.

¡Vegin si n' fan de mal!

La professó del Hospici contan que será de las més lliuhidas.

¡Naturalment! Com que ja tots los barcelonins som socis honoraris d' aquella casa gran, que tan petita resulta pera nostras necessitats.

La guardia civil de Yurrets, Viscaya, va ausiliar fa pochos dias á un feligrés que'l seu mare... espiritual l' embestia ab un espasi á la ma pera enviarlo al cel.

L' assumpto esta á mans del tribunals.

CANTARELLAS

Perque'l meu dret defenavva á la presó m' han tencat; ¡y encara'l govern que impera se titula liberal!

Los polítichs d' avuy dia de constancia son modicos; mes sola está sa constancia en menjar del presuposito.

Es cert que totes las cosas Deu las dona ab abundancia; als richs platera y moneda, als pobres miseria y gana.

Lo camí d' aná á presiri més dret y segur de tots, es posarse á periodista y ser dels d' oposició.

Ab los diners dels fanátichs fan negós 'ls capellans; mentres al mon hi hagi burro els anirán á cabell.

Dignitat, honor, constancia, fidelitat, honorada... tot aixó avuy son paraules que se las emporta'l vent.

PAPET SIMPÁTIC

XARADA

Una lletra n' es la hu, per pescar lo dos girat, una planta l' invers quart y hu segona no tens tu. De dos primos n' es la Marta, dos ne té tota persona, y als malats per beure 's dona la primera dos tres quarta.

J. MORRÉ

MUDANSA

Lo dia que la Ramona ab en Tot se va casar, un total ell va comprar per' anar á Barcelona. Y com era molt total, puig li va donar bon dot, un dia al carrer d' en Tot li van robar son caudal.

J. STARANNA

TRENA-CLOSCAS

Sols ma jup. Combinar aquestas lletres de menega que deingun lo nom d' un poble de la provincia de Tarragona.

TRANQUER DE REUS

GEROGLIFICH

□ + □
P
1884 + 1875
+ F
1885 + 1887

R. ESPINAT

SOLUCIONS

Á LAS CANTARILLAS DEL NÚMERO PASADO
ROMBO: X. PUE. XOCÍ. AIA. A.